

УДК 502.131.1(477.8)

DOI: 10.37128/2707-5826-2023-3-14

**ОБґРУНТУВАННЯ ПІДХОДІВ
ДО ВИЗНАЧЕННЯ
СТРАТЕГІЧНОЇ,
ОПЕРАЦІЙНИХ ЦІЛЕЙ І
ЗАВДАНЬ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ МІСТА
РІВНОГО**

В.С. МОШИНСЬКИЙ, доктор с.-г.

наук, професор

М.О. КЛИМЕНКО, доктор с.-г. наук,
професор

Л.В. КЛИМЕНКО, кандидат с.-г. наук,
доцент

Національний університет водного
господарства та природокористування

У статті викладені матеріали аналізу показників і стратегічної і операційних цілей соціальної сфери, представлені у Стратегії розвитку Рівного на період до 2040 року, розробленої за результатами SWOT-аналізу, які лише частково узгоджуються з Національними екологічними цілями. На підставі SWOT-аналізу стану Рівного в соціальній сфері виявлені наступні слабкі сторони: високий рівень безробіття та брак робочих місць; низький рівень доходів населення і значна частка «тіньової економіки»; застаріла інженерна інфраструктура; брак електротранспорту; невідповідність системи освіти вимогам сталого розвитку; брак туристично привабливих об'єктів.

Рекомендовано Стратегію розвитку Рівного на період до 2040 року у соціальній сфері представити стратегічною ціллю в новій редакції «Покращення соціальної сфери життєдіяльності міста шляхом розвитку інженерної та соціальної інфраструктури та регулювання ринку праці» та трьома операційними цілями: Формування у жителів міста засад сталого споживання та виробництва; Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціального розвитку міста; Зниження екологічних та інших ризиків і їх впливу на соціальний розвиток міста та здоров'я населення.

Одночасно проведено їх узгодження з Національними екологічними цілями з дотриманням наступних вимог: узгодження зі змістом стратегічного бачення; досяжності; конкретності; відповідності наявним реальним ресурсам; здатності оцінюватися кількісно і якісно.

Дослідження стратегічної і операційних цілей у соціальній сфері міста пропонується здійснювати шляхом планування та виконання завдань і проектів, які містять інформацію «що ж для виконання завдання необхідно зробити» та «перелік індикаторів успіху».

Запропоновані нами цілі та завдання у соціальній сфері призначені для виведення критичних показників цієї сфери Рівного на конкурентний рівень Івано-Франківська та Луцька.

Ключові слова: стратегія, соціальна сфера, стратегічна ціль, операційна ціль, завдання, показники, конкурентний рівень.

Табл. 2. Літ. 11.

Постановка проблеми. На даний час, згідно зі статистичними даними, у містах України проживає понад 60% населення країни [1].

Більшість міст України потерпають від чисельних хронічних проблем, які стали накопичуватися у соціальній, економічній та екологічній сферах, а саме: високої концентрації населення та промислових підприємств і виробництв у великих містах; уповільнення розвитку середніх і малих міст внаслідок малорозвиненого в них промислового сектору; неконкурентного та обмеженого ринку послуг; неналежного за станом житлово-комунального господарства; незадовільного функціонування систем водопостачання та водовідведення;

низького рівня благоустрою міст; незадовільного стану збирання й утилізації твердих побутових відходів; незавершеністю реформ місцевого самоврядування та територіальної організації влади; незадовільного стану промислових зон, які розташовані на території міст; нестачею вільних робочих місць; наявністю застарілої соціальної інфраструктури; високого рівня забруднення ґрунтів, поверхневих вод і повітря в містах; незадовільного стану дорожнього покриття та зелених зон міст.

Вирішення означених проблем можливе лише за умов забезпечення сталого розвитку міст, імплементації європейських стандартів якості життя.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням проблем сталого розвитку присвячені чисельні наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних учених, як Ф. Беркеса [3], Б. Буркинського [4], В. Кравціва [6], Д. Макларена [7], М. Хвесика [8], З. Сіройча [9], В. Родченка [10], О. Нища [11] та ін.

Однак, незважаючи на значний обсяг публікацій із досліджуваної теми, залишається недостатньо розробленою методологія обґрунтування та визначення стратегічної та операційних цілей і завдань розвитку соціальної сфери у Стратегії розвитку міст, які відповідали б Національним екологічним цілям (НЕЦ) та забезпечували досягнення для конкретних міст конкурентних переваг.

Значимість окресленої проблеми зумовила вибір теми дослідження.

Мета і завдання досліджень полягали в обґрунтуванні підходів до визначення стратегічної, операційних цілей і завдань розвитку соціальної сфери на засадах сталого розвитку міста Рівного.

Досягнення мети передбачало вивчення таких завдань: аналіз змісту стратегічної, операційних цілей і завдань Стратегії розвитку Рівного на період до 2040 року на відповідність їх НЕЦ; формулювання цілей і завдань для Стратегії міста, які відповідають НЕЦ.

Об'єкт дослідження. Процеси, які протікають у соціальній сфері міста.

Предмет дослідження. Показники, які характеризують стан соціальної сфери міста.

Методи дослідження. При виконанні досліджень використовувались методи: аналізу, порівнянь, системного аналізу, SWOT-аналізу.

Результати досліджень. На підставі SWOT-аналізу стану Рівного в соціальній сфері виявлені наступні слабкі сторони: високий рівень безробіття та брак робочих місць; низький рівень доходів населення і значна частка «тіньової економіки»; застаріла інженерна інфраструктура; брак електротранспорту; невідповідність системи освіти вимогам сталого розвитку; брак туристично привабливих об'єктів.

Для усунення цих слабких сторін було сформульовано Стратегічне бачення Рівного на період до 2040 року, яке повинно стати одним із найбільших у Східній Європі логістично-торгівельних центрів із розвинутою інфраструктурою, сучасним і конкурентним економічним потенціалом, містом, яке створює можливості для самореалізації, відкрите, екологічне. Жити в

такому місті означає: відчувати себе членом спільнот сучасного розвинутого міста з якісною інфраструктурою; жити в зручному та комфортному місті, насиченому культурними та мистецькими подіями, що дозволяє зростати духовно та інтелектуально; користуватися благами міста, зручного для життя, міста з якісними соціальними послугами та системою охорони здоров'я, сучасним освітнім і культурним простором; забезпечувати та створювати якісні робочі місця. Для досягнення цього стратегічного бачення у Стратегії розвитку Рівного на період до 2040 року визначені три стратегічні цілі в соціальній, економічній, екологічній сферах. Друга стратегічна ціль 2. Місто як культурний і спортивний центр. Призначена для покращення стану соціальної сфери міста. Ця стратегічна ціль передбачає реалізацію двох операційних цілей, а саме: 2.1. Розвиток туристичних можливостей міста; 2.2. Розвиток спортивної інфраструктури та спортивних клубів. Відповідно до цих операційних цілей заплановано здійснювати: 2.1.1. Підтримку розвитку наявних і створених нових туристичних продуктів; 2.1.2. Популяризацію рекреаційних і туристичних можливостей міста; 2.1.3. Забезпечення змістовного дозвілля та активного культурно-мистецького життя; 2.2.1. Створення нових об'єктів спортивної інфраструктури загальноміського та локального спрямування; 2.2.2. Підтримку та розвиток наявних об'єктів фізкультури та спортивної профілактики; 2.2.3. Підтримки та розвитку спортивних клубів, що беруть участь у загальноукраїнських і міжнародних змаганнях [2].

Аналіз змісту стратегічної та операційних цілей, завдань в соціальній сфері засвідчує той факт, що вони не в повній мірі відповідають Національним екологічним цілям, які викладені в Законі України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» № 2697 VIII від 28.02.2019 р.

Досягнення відповідності стратегічної, операційних цілей соціальної сфери міста на період до 2040 року Національним екологічним цілям нами досягалось з дотриманням наступних вимог: узгодження зі Стратегічним баченням; відповідності національним цілям; досяжності; оцінювання якісними показниками (експерти); оцінювання кількісними показниками з використанням даних, наведених у статистичних щорічниках України (наявності конкурентних переваг або їх відсутності).

Оцінку відповідності цілей соціальної сфери Національним екологічним цілям здійснювали із застосуванням (приміненням) п'ятибальної шкали, а саме: (+ +) – цілі стратегії добре узгоджені з екологічними цілями; (+) – цілі стратегії та екологічні цілі принципово узгоджуються; (0) – цілі стратегії та екологічні цілі нейтральні по відношенню одні до одних; (– –) – цілі стратегії та екологічні цілі не узгоджуються; (цілі стратегії та екологічні цілі принципово суперечать одні одним).

Результати аналізу відповідності цілей Стратегії розвитку Рівного на період до 2040 року Національним екологічним цілям представлені в табл. 1.

Як видно з табл. 1, стратегічна ціль у соціальній сфері міста добре узгоджується з Національними екологічними цілями за номерами 1, 3, 4 і є нейтральними по відношенню до Національних екологічних цілей за номерами 2 і 5. Операційні цілі за номерами 1.1, 1.2, 1.3 соціальної сфери міста також добре узгоджуються з Національними екологічними цілями.

Таблиця 1

Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Рівного на період до 2040 року Національним екологічним цілям

Національні екологічні цілі	Стратегічна ціль в соціальній сфері міста	Операційні цілі в соціальній сфері міста
1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	1.Покращення соціальної сфери життєдіяльності міста шляхом розвитку	1.1. Формування у жителів міста засад сталого споживання та виробництва ++
3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	інженерної та соціальної інфраструктури та регулювання ринку праці	1.2. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціального розвитку міста ++
4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток і здоров'я населення	++	1.3. Зниження екологічних та інших ризиків і їх впливу на соціальний розвиток міста та здоров'я населення ++

Примітка: стратегічна ціль соціальної сфери міста має нейтральне відношення до Національних екологічних цілей за номерами 2, 5.

Джерело: сформовано за результатами власних досліджень

Досягнення стратегічної та операційних цілей у соціальній сфері міста рекомендується здійснювати шляхом планування та виконання завдань і проектів (табл. 2). Як свідчить табл. 2, запропоновані нами завдання для досягнення операційних цілей Стратегії розвитку м. Рівного до 2040 року, добре узгоджуються з Національними екологічними цілями за номерами 1.1, 1.2, 1.3. При цьому слід зазначити, що м. Рівне у порівнянні з такими середніми містами, як Івано-Франківськ, Луцьк, Мелітополь на 2017 рік не мало конкурентних переваг і характеризувалося високими показниками: кількості зареєстрованих безробітних (0,009 осіб), тоді як у містах порівняння – від 0,008 до 0,004 осіб; низьким забезпеченням населення житлом (19,02 м²), а у містах Івано-Франківськ – 22,6 м², Мелітополь – 21,9 м²; малими величинами каналізаційної мережі (0,0002 км/особу), а у містах порівняння – від 0,0005 до 0,0004 км/особу; малою кількістю готелів (1,86 на 10000 осіб), а в містах Івано-Франківськ – 3,9, Луцьк – 4,2 на 10000 осіб; поступається Івано-Франківську за кількістю студентів у ЗВО та кількістю театрів в Івано-Франківську та Луцьку; високими показниками кількості зареєстрованих злочинів (0,02 випадків на особу) у м. Рівному, тоді як в Івано-Франківську їх було 0,01, в Луцьку 0,018, Мелітополі 0,015 випадків на особу. Аналіз цих показників стану соціальної

Таблиця 2

Перелік завдань, призначених для досягнення операційних цілей в соціальній сфері

Операційні цілі	Оцінка	Завдання
1	2	3
1.1. Формування у жителів міста засад сталого споживання та виробництва	++	1.1.1. Підвищення рівня поінформованості жителів міста щодо значення, переваг та інструментів сталого споживання й виробництва. 1.1.2. Створення дієвих механізмів мобілізації жителів міста до вирішення проблем у соціальній сфері.
1.2. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціального розвитку міста	++	1.2.1. Проведення реконструкції, капітального, поточного, середнього ремонтів і забезпечення експлуатаційного обслуговування автомобільних доріг міста. 1.2.2. Облаштування велосипедних доріжок і пішохідних зон у місті та розширення мережі транспортних сполучень. 1.2.3. Модернізація просторової інфраструктури міста для його населення. 1.2.4. Впровадження ІТ-технологій для базових публічних сервісів міста. 1.2.5. Підвищення якості, доступності населення до публічних сервісів у будь-якому мікрорайоні міста. 1.2.6. Розвиток туристичних можливостей міста шляхом підтримки наявних і створення нових туристичних продуктів і їх популяризації. 1.2.7. Розвиток спортивної інфраструктури міста шляхом підтримки наявних і створення нових об'єктів фізкультури та спортивної профілактики. 1.2.8. Формування та розвиток мережі закладів освіти, медицини, культури, народних традицій і надбань, пам'яток культурної спадщини.
1.3. Зниження екологічних та інших ризиків і їх впливу на соціальний розвиток міста та здоров'я населення	++	1.3.1. Зниження показників захворюваності жителів міста (хвороби органів дихання, новоутворення, хвороби ендокринної системи, крові та кровотворних органів, ішемічної хвороби серця, гострого інфаркту міокарда тощо) за рахунок зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферу, надходження радону до будинків, споживання неякісної питної води. 1.3.2. Зниження кількості зареєстрованих безробітних. 1.3.3. Зниження кількості зареєстрованих злочинів. 1.3.4. Повне каналізування території міста та будинків жителів

Джерело: сформовано за результатами власних досліджень

сфери в м. Рівному в 2020 році засвідчує, що більшість із них не зазнали суттєвих змін і склали величини: кількості зареєстрованих безробітних – 0,005 осіб; забезпечення населення житлом – 24,2 м²; каналізаційної мережі – 0,0002 км/особу; місткості готелів – 6,1 на 1000 осіб; кількості студентів ЗВО – 0,043 од. на 1000 осіб; кількості зареєстрованих злочинів – 0,033 вип. на 1000 осіб.

За цих обставин виникає потреба внесення доповнень до стратегічної та операційних цілей і завдань Стратегії розвитку Рівного на період до 2040 року для виведення цих критичних показників соціальної сфери на конкурентний рівень середніх міст України.

Операційна ціль 1.1. Формування у жителів міста засад сталого споживання та виробництва.

Завдання 1.1.1. Підвищення рівня поінформованості жителів міста щодо значення, переваг та інструментів сталого споживання та виробництва. Досягти цього можна, сприяючи зменшенню екологічного сліду шляхом зменшення споживання ресурсів, зміни ставлення до будь-яких покупок, витрат електроенергії, газу, води, відмови від автомобілів та переміщення громадським транспортом, сортування твердих побутових відходів і передачі їх на повторне використання.

Формування у жителів міста культури споживання та обізнаності їх із якісних і споживчих аспектів споживання продукції та виробів.

Що ж для цього необхідно зробити.

Створити центр сприяння формуванню у жителів міста засад сталого споживання та виробництва і покращення якості їх життя.

Місто має упорядкувати реалізацію сільськогосподарської продукції (овочів, молока, яєць, м'яса), промислових товарів із дотриманням санітарно-гігієнічних умов у побудованих продовольчих і промислових ринках.

Розробити програму встановлення вузлів обліку газу в багатоквартирних житлових будинках.

Індикатори успіху. **1.** Кількість заходів, подій, акцій, присвячених формуванню у жителів міста засад сталого споживання та виробництва. **2.** Будівництво загальноміського продовольчого ринку. **3.** Встановлення лічильників газу у квартирах жителів міста за кошти постачальників газу.

Завдання 1.1.2. Створення дієвих механізмів мобілізації жителів міста для вирішення проблем у соціальній сфері. Питання створення та збереження у довгостроковому майбутньому чистого, зеленого, привабливого навколишнього середовища може бути одним із пріоритетних завдань для планування розвитку міста до 2040 року.

Включення елементів живої природи у міський простір створюватиме позитивне сприйняття міста його мешканцями та підвищуватиме привабливість для туристів. З цією метою місто має у повній мірі використати ініціативу жителів щодо облаштування прибудинкових територій, перетворивши їх на «райські куточки».

Що ж для цього необхідно зробити.

Розробити пропозиції щодо облаштування прибудинкових територій для ОСББ та окремих будинків із використанням зелених огорож, посадкою дерев, облаштуванням квітників, газонів і малих архітектурних споруд.

Оголосити конкурс на кращі проекти облаштування територій ОСББ та прибудинкових територій окремих будинків. Щорічно проводити конкурси на обрання переможців «Облаштування райських куточків».

Індикатори успіху. 1. Проведення конкурсу на кращі проекти облаштування прибудинкових територій. 2. Проведення конкурсів і встановлення переможців «Облаштування райський куточків». 3. Визначити розмір виплати коштів переможцям конкурсу.

Операційна ціль 1.2. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціального розвитку міста.

Завдання 1.2.1, 1.2.2. Проведення реконструкції, ремонту автомобільних доріг міста, облаштування велосипедних доріжок, пішохідних зон для забезпечення високої мобільності жителів.

Що ж для цього необхідно зробити.

На основі оцінки стану автомобільних доріг, тротуарів міста потрібно сформулювати програму, яка містила б конкретні інноваційні заходи, терміни їх виконання щодо реконструкції та ремонту автомобільних доріг, облаштування велосипедних доріжок, пішохідних зон для створення умов високої мобільності населення міста.

Індикатори успіху. 1. Протяжність (км) реконструйованих, відремонтованих автомобільних доріг. 2. Кількість встановлених фотокамер для контролю дотримання норм швидкості руху транспортними засобами. 3. Протяжність (км) забудованих велосипедних доріжок та площ (м²) реконструйованих і облаштованих пішохідних зон.

Завдання 1.2.3. Для модернізації просторової інфраструктури міста міська влада повинна сформулювати нову політику просторового розвитку, спрямовану на покращення цілісного обліку міста та створення ознак особливої привабливості, виділення ділянок для будівництва різного роду об'єктів, оптимізацію пішохідних і транспортних потоків у місті, збільшення площ зелених насаджень, публічних просторів.

Що ж для цього необхідно зробити.

Розробити стратегію просторового розвитку міста з метою досягнення високої якості та привабливості міського простору. Відповідно до стратегії просторового розвитку слід передбачити розробку нового Генерального плану та плану зонування території міста в інтересах його сталого розвитку. Передбачити реалізацію конкретних проєктів і програм на основі технічних рішень, які втілювали б стратегію просторового розвитку міста.

Індикатори успіху. 1. Розробити стратегію просторового розвитку міста. 2. Розробити і затвердити Генеральний план та план зонування території міста. 3. Кількість представлений на сайті міста документів і планів, що мають відношення до планування його розвитку та містять відповідне графічне зображення.

Завдання 1.2.4. Забезпечення максимально комфортного життя населення міста можливе лише за наявності відповідної інфраструктури і, насамперед,

офісної, спрямованої на надання адміністративних послуг і впровадження smart-рішення для транспортної системи.

Що ж для цього необхідно зробити.

Влада міста планує запуснути розробку програм ІТ-напрямків і створення в місті необхідних умов для розвитку галузі інформаційних технологій.

Індикатори успіху. 1. Модернізація навчальних планів у ЗВО міста та залучення ІТ-фахівців до створення нових напрямів підготовки магістрів. 2. Кількість успішних проєктів з інформаційних технологій.

Завдання 1.2.5. Влада міста планує вдосконалювати систему надання адміністративних послуг, приділяючи основну увагу потребам жителів і громади і надалі шукатиме нові підходи до того, як наблизити надання адміністративних і соціальних послуг до вимог мешканців та посилити здатність громади контролювати їх якість.

Що ж для цього необхідно зробити.

Розробити моделі здійснення органами місцевого самоврядування більш широкого кола повноважень у сферах надання адміністративних і соціальних послуг. Продовжувати вдосконалювати технології електронного врядування у різних сферах життєдіяльності міста для підвищення якості та прискорення підготовки рішень. Варто також впроваджувати нові підходи до надання послуг жителям там, де це тільки можливо та прийнято.

Індикатори успіху. 1. Рівень задоволеності мешканців міста наданням адміністративних і соціальних послуг. 2. Кількість закладів та установ, в яких надаються послуги та впроваджуються нові підходи до їх надання.

Завдання 1.2.6. Влада міста та громадськість планує підтримувати розвиток наявних і створення нових туристичних продуктів, буде популяризувати рекреаційні та туристичні можливості міста, намагатиметься у повній мірі використовувати потенціал свого розвитку як міста, розташованого на берегах річок Устя, Боярчик, Тиннівська, наявності в межах міста озера Басів Кут, парків Молоді, Хімік, імені Тараса Шевченка.

Що ж для цього необхідно зробити.

Насамперед необхідно визначитись із перспективою функціонування водних об'єктів у майбутньому, їх місцем у міському просторі з урахуванням принципів і вимог екологічної безпеки, збереженням водоохоронних зон і біорізноманіття. Місто має облаштувати у прибережних зонах водних об'єктів нові зелені громадські простори з парками, алеями літніми кафе, пішохідними та велосипедними доріжками, пляжами, спортивними майданчиками, інфраструктурою для водних видів спорту та відпочинку.

Індикатори успіху. 1. Наявність проєктів облаштування водоохоронних зон водних об'єктів. 2. Наявність проєктів очищення озера Басів Кут від донних відкладів і впорядкування русл річок Боярчик і Тиннівська.

Завдання 1.2.7. Створення нових об'єктів спортивної інфраструктури загальноміського та локального спрямування. Підтримка та розвиток наявних об'єктів фізкультури та спортивної профілактики. Це посприятиме залученню

мешканців міста до участі у спортивних і оздоровчих заходах та популяризації здорового способу їх життя.

Що ж для цього необхідно зробити.

Інвестувати кошти в будівництво спортивних споруд, підтримку спортивних об'єднань, участь мешканців у різних спортивних заходах.

Індикатори успіху. 1. Обсяг інвестицій у спортивні споруди. 2. Відсоток населення міста, яке займається фізичною культурою та спортом. 3. Кількість проведених спортивних змагань.

Завдання 1.2.8. Формування та створення мережі закладів освіти, медицини, культури, пам'яток культурної спадщини буде сприяти підвищенню творчого, інтелектуального потенціалу жителів міста, впровадженню в життя містян ідей навчання впродовж життя, здорового способу життя, розвитку медичного туризму.

Що ж для цього необхідно зробити.

Місто буде сприяти розвитку мережі закладів освіти, медицини, культури. Місто також здійснюватиме пошук інвестиційних ресурсів для реконструкції наявних і створення нових знакових об'єктів спортивної інфраструктури та інфраструктури для проведення конференцій.

Індикатори успіху. 1. Кількість закладів освіти, медичних закладів, закладів у мережі культурної та спортивної інфраструктур. 2. Кількість проведених міжнародних семінарів і конференцій. 3. Загальна кількість туристів, які відвідали місто. 4. Розміри прибутку від в'їзного оздоровчого та лікувального туризму.

Операційна ціль 1.3. Зниження екологічних та інших ризиків і їх впливу на соціальний розвиток міста та здоров'я населення.

Завдання 1.3.1. Зниження показників захворюваності жителів міста, які впродовж останніх десятиліть зростають від впливу забрудненого атмосферного повітря міста стаціонарними та пересувних джерелами, надходження радону до будинків жителів, споживання питної води, яка не відповідає стандартам, веденням нездорового способу життя (вживання спиртних напоїв, наркотиків, куріння тощо).

Що ж для цього необхідно зробити.

Встановити залежності рівнів захворюваності жителів міста від обсягів надходження до атмосферного повітря забруднюючих речовин від стаціонарних і пересувних джерел та радону до будинків мешканців.

Розробити картосхеми екологічних ризиків для міста від обсягів забруднення атмосферного повітря та надходження радону до будинків жителів.

Індикатори успіху. 1. Математичні моделі, які описують залежність рівнів захворюваності жителів міста від обсягів забруднення атмосферного повітря. 2. Картосхеми екологічних ризиків території міста від обсягів забруднення атмосферного повітря та надходження радону до будинків жителів.

Завдання 1.3.2. Зменшення кількості зареєстрованих безробітних може бути досягнуто скоординованими зусиллями влади, навчальних закладів.

Що ж для цього необхідно зробити.

Міська влада повинна розвивати зв'язки із закладами освіти, які надають середню професійну та вищу освіту з одного боку, та підприємствами й бізнесом з іншого, щоб готувати фахівців із безробітних, які відповідатимуть потребам економіки міста. Місто має організовувати ярмарки вакансій, презентації підприємств для знайомства безробітних із потенційними роботодавцями.

Індикатори успіху. 1. Зменшення кількості зареєстрованих безробітних. 2. Кількість проведених ярмарок робочих місць.

Завдання 1.3.3. Зниження кількості зареєстрованих злочинів може бути досягнуто скоординованими зусиллями влади, правоохоронних органів і громади, направленими на профілактику правопорушень і своєчасне реагування на вчинені злочини.

Що ж для цього необхідно зробити.

Міська влада та громадські організації повинні посилити контроль за діяльністю правоохоронних органів з питань профілактики адміністративних, економічних і кримінальних злочинів серед жителів міста.

Індикатори успіху. 1. Зменшення показників зареєстрованих злочинів.

Завдання 1.3.4. Повне каналізування території міста та будинків жителів посприє усуненню забруднення ґрунтових і підземних вод, а також несанкціонованому скиду стічних вод із будинків до озера Басів Кут, річок Боярчик, Тиннівська та інших водойм міста.

Що ж для цього необхідно зробити.

Розробити перспективний план повного каналізування території міста із залученням часткового фінансування проєктів каналізування від фізичних і юридичних осіб.

Індикатори успіху. 1. Наявність перспективного плану повного каналізування території міста.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз Стратегії розвитку Рівного на період до 2040 року, яка розроблялась на підставі SWOT-аналізу, засвідчує про наявність можливостей її покращення за рахунок внесення доповнень до змісту стратегічної та операційних цілей і завдань у соціальній сфері міста, які не у повній мірі відповідають Національним екологічним цілям. Стратегічну ціль соціальної сфери міста доцільно сформулювати у наступній редакції: «Покращення соціальної сфери життєдіяльності міста шляхом розвитку соціальної, інженерної інфраструктури та регулювання ринку праці». Стратегічна ціль в соціальній сфері міста включає три операційні цілі та завдання, які узгоджуються з Національними екологічними цілями та заплановані для виведення критичних показників цієї сфери з критичних станів.

Список використаних джерел

1. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 34. С. 343.
2. Микитась М.В., Плоский В.О. Сталый розвиток міст: стан досліджень, міжнародний та український досвід. *Енергоефективність в будівництві та архітектурі*, 2017. Вип. 9. С. 168-173.
3. Berkes F., Golding J., Folke C. Navigating social-ecological systems: building resilience for complexity and change. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 393 p.
4. Буркинський Б.В., Степанов В.М., Харічков С.К. Еколого-економічні орієнтири стратегії сталого розвитку України. *Проблеми сталого розвитку України* : зб. наук. доп., м. Київ, 2001. С. 165-178.
5. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика : монографія. Луцьк : Надстир'я, 2008. 528 с.
6. Кравців В.С. Регіональна екологічна політика в Україні (теорія формування, методи реалізації). Львів : ІРД НАН України, 2007. 336 с.
7. Winkler R., Deller S., Marcouiller D. Recreational housing and community development: A triple bottom line approach. *Growth Change, Special Issue: Regional Development in Metropolitan and Non- Metropolitan Regions*. 2015. Vol. 46 (3). pp. 481-500. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/grow.12100>.
8. Хвесик М., Бистряков І. Парадигмальний погляд на концепт сталого розвитку України. *Економіка України*. 2012. № 6. С. 4-12.
9. Сіройч З.С. Демографічні та соціально-економічні проблеми розвитку міських агломерацій : автореф. дис. ... д-ра екон. Наук : 08.00.07. Київ, 2009. 33 с.
10. Родченко В.Б. Міські комплекси України: чинники та умови організації регулювання соціально-економічного розвитку: монографія. Донецьк : Ін-т економіки пром-ті НАН України, 2012. 404 с.
11. Нища О.С. До питання суспільно-географічного дослідження міст (на прикладі м. Харкова). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Геологія. Географія. Екологія*. Харків, 2012. № 1033. Вип. 37. С. 211-215.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Zakon Ukrainy Pro rehuliuivannia mistobudivnoi diialnosti (2011). [*On regulation of urban planning activities*]: vid 17.02.2011 r. № 3038-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. № 34. 343 [in Ukrainian].
2. Mykytas M.V., Ploskyi V.O. (2017). Stalyi rozvytok mist: stan doslidzhen, mizhnarodnyi ta ukrainskyi dosvid [*Sustainable development of cities: state of research, international and Ukrainian experience*]. *Enerhoefektyvnist v budivnytstvi ta arkhitekturi –Energy efficiency in construction and architecture*. Issue. 9. 168-

173 [in Ukrainian].

3. Berkes, F., Golding, J., Folke, C. (2003). Navigating social-ecological systems: building resilience for complexity and change. Cambridge : Cambridge University Press. [In English].

4. Burkynskyi, B.V., Stepanov, V.M., Kharichkov, S.K. (2001). Ekoloho-ekonomichni oriientyry stratehii staloho rozvytku Ukrainy [*Ecological and economic benchmarks of the strategy of sustainable development of Ukraine*]. *Problemy staloho rozvytku Ukrainy – Problems of sustainable development of Ukraine*. Kyiv : BMT. 165-178. [in Ukrainian].

5. Herasymchuk, Z.V. (2008). Rehional'na polityka staloho rozvytku: teoriia, metodolohiia, praktyka [*Regional policy of sustainable development: theory, methodology, practice*]. Lutsk: Nadstyria. [in Ukrainian].

6. Kravtsiv, V.S. (2007). Rehionalna ekolohichna polityka v Ukraini (teoriia formuvannia, metody realizatsii) [*Regional environmental policy of Ukraine (teory of formation, methods of realization)*]. Lviv: Institute of Regional Research of NASU. [in Ukrainian].

7. Winkler R., Deller S., Marcouiller D. Recreational housing and community development: A triple bottom line approach. *Growth Change, Special Issue: Regional Development in Metropolitan and Non- Metropolitan Regions*. 2015. Vol. 46 (3). pp. 481-500. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/grow.12100>. [In English].

8. Khvesyk, M., & Bystryakov, I. (2012). Paradyhmafnyy pohlyad na kontsept staloho rozvytku Ukrayiny [*Paradigmatic view on the concept of sustainable development of Ukraine*]. *Ekonomika Ukrayiny – Economy of Ukraine*. 6. 4-12. [in Ukrainian].

9. Siroych, Z.S. (2009). Demohrafichni ta sotsiafno-ekonomichni problemy rozvytku mis'kykh ahlomeratsiy [*Demographic and socio-economic problems of urban agglomeration development*]. (Dr. Sci. in Econ. thesis) URL: <http://dissertation.org.ua/080007/09szsd> [in Ukrainian].

10. Rodchenko, V.B. (2012). Mis'ki kompleksy Ukrayiny: chynnyky ta umovy orhanizatsiyi rehulyuvannya sotsiafno-ekonomichnoho rozvytku [*Urban complexes in Ukraine: factors and conditions for regulation of social and economic development*]. Donez'k : In-t ekonomiky` prom-ti NAN Ukrayiny`. [in Ukrainian].

11. Nyshcha, O.S. (2012). Do pytannya suspilno-heohrafichnoho doslidzhennya mist (na prykladi m. Kharkova) [The question of social and geographical research of cities (for example, the city of Kharkiv)]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina: Heolohiia. Heohrafiia. Ekolohiia – Bulletin of Kharkiv National University named after V.N. Karazin. Geology. Geography. Ecology*. № 1033. (37). 211-215. [in Ukrainian].

ANNOTATION

JUSTIFICATION OF APPROACHES TO DEFINITION OF STRATEGIC OPERATIONAL GOALS AND TASKS, IN THE DEVELOPMENT OF RIVNE SOCIAL SPHERE

The article presents the materials of the indicators analysis, strategic and operational goals of social sphere given in the Strategy of Rivne Development for the period until 2040, developed by results of SWOT-analysis, which are only partly consistent with the National ecological goals.

It is recommended to present the Strategy of Rivne development for the period until 2040 in social sphere as the strategic goal in the new edition of “Improvement of social sphere of the city life activity by means of development of engineering and social infrastructure and labour market regulation” and by three operational goals:

- formation of principles of sustainable consumption and production in the city; residents;*
- ensuring the integration of ecological policy into the process of making a decision as for the city social development;*
- ecological and other risks reduction, their influence on the city social development and population health.*

Simultaneously their reconciliation has been carried out with National ecological goals keeping to the following requirements:

- agreement with strategic vision contents;*
- attainability;*
- specificity;*
- compliance with available practical resources;*
- ability to be evaluated qualitatively and quantitatively.*

It is recommended to realize the achievements of strategic and operational goals in the city social sphere by means of planning and performing the tasks and projects containing the information “what must be done to carry out the tasks” and “the list of success indicators”.

The goals and tasks suggested in the city social sphere are appointed to output critical indicators in this sphere of Rivne to the competitive level of Ivanofrankivsk and Lutsk.

Key words: *strategy, social sphere, strategic goals, operational goals, tasks, indicators, competitive level.*

Table. 2. Lit. 11.

Інформація про авторів

Мошинський Віктор Степанович – доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений працівник освіти України, ректор Національного університету водного господарства та природокористування (33018, м. Рівне, вул. Карнаухова 53а, v.s.moshynskyi@nuwm.edu.ua).

Клименко Микола Олександрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства Національний університет водного господарства та природокористування (33018, м. Рівне, вул. Карнаухова 53а, m.o.klimenko@nuwm.edu.ua).

Клименко Людмила Валентинівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Національного університету водного господарства та природокористування (33018, м. Рівне, вул. Карнаухова 53а, l.v.klimenko@nuwm.edu.ua).

Moshinskiy Viktor – Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Honored Worker of Education of Ukraine, Rector of the National university of water and environmental engineering (33018, Rivne, Str. Karnaukhova 53a, v.s.moshynskyi@nuwm.edu.ua).

Klymenko Mykola – Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Head of the Department of Ecology, Environmental Protection Technology and Forestry, National university of water and environmental engineering (33018, Rivne, Str. Karnaukhova 53a, m.o.klimenko@nuwm.edu.ua).

Klymenko Lyudmila – Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business of the National university of water and environmental engineering (33018, Rivne, Str. Karnaukhova 53a, l.v.klimenko@nuwm.edu.ua).